

Programma voor Toetsing en Afsluiting

HAVO 4

2024-2025

Inhoud

Voorwoord.....	3
Commissie van Beroep Eindexamen.....	3
Examinatoren havo 4.....	4
Overzicht van praktische opdrachten en toetsen	5
Toetsen en praktische opdrachten	6
Schoolexamens en herkansingen m3/h4/v4/v5:.....	6
Regels, afspraken en toegestane hulpmiddelen	7
Godsdienst /Levensbeschouwing.....	9
Frans.....	10
Duits.....	11
Engels.....	12
Maatschappijleer.....	13
Geschiedenis	14
Aardrijkskunde	15
Wiskunde a	16
Wiskunde b	16
Rekenen.....	16
Natuurkunde	17
Scheikunde	18
Biologie	19
Natuur, leven en technologie (nlt).....	20
Economie	22
Bedrijfseconomie	23
Culturele kunstzinnige vorming.....	24
BSM	28
Havo-P (maatschappij en technologie).....	29
Bewegingsonderwijs:.....	30
Profielwerkstuk.....	30
Loopbaanoriëntatie (lob) havo 4	31

Voorwoord

Welkom in havo 4! In havo 4 begint al het traject naar je eindexamen, je gaat vanaf nu werken aan je examendossier. Naast alle so's, repetities en andere opdrachten zul je voor de meeste vakken al één of meerdere cijfers halen die meetellen voor je eindexamen. Een aantal vakken sluit je zelfs al helemaal af in havo 4. Het boekje dat nu voor je ligt bevat het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Het is eigenlijk het spoorboekje op weg naar je eindexamen.

In dit PTA kun je vinden met welke toetsen en opdrachten (schoolexamens) je dit jaar te maken krijgt bij elk vak, welke stof er getoetst gaat worden en voor hoeveel procent deze al meetellen voor je eindexamen. Lees dit PTA goed door en pas je planning erop aan. Voor de planning van de repetities is een apart overzicht, deze staan niet in dit PTA. Tijdens SE-weken of SE-dagen kan je geen andere afspraken plannen, houdt hier goed rekening mee!

Je mag dit jaar twee examentoetsen herkansen, één na periode 3 en één aan het einde van het jaar. Kies die zorgvuldig in overleg met je mentor. In het eindexamenreglement vind je meer informatie over je rechten en plichten m.b.t. je examendossier.

Veel succes toegewenst!

Johan Bomert, afdelingsleider

Commissie van Beroep Eindexamen

Voor de volledige tekst: zie het examenreglement, deze is te vinden op de website van CSW.

Artikel 10 Centrale commissie van beroep voor eindexamens voortgezet onderwijs regio Zeeland

Indien een kandidaat beroep wil instellen kan hij zich richten tot de directeur. In het examenreglement staat een toelichting op de inrichting van de commissie van beroep en de werkwijze.

Examinatoren havo 4

Voorzitter van het examen: dhr. R.J. Poortvliet, vestigingsdirecteur

Secretaris van het examen: mw. M.A. de Munck

Vak	Examinatoren
Levensbeschouwing	mw. S. Hollebrandse mw. J.L. de Visser-van Saane
Nederlands	mw. N. van Koeveringe mw. J.A. Lippe mw. A. Saman
Frans	mw. M.L. de Visser-Peene
Duits	mw. I. Hofman
Engels	mw. W. Hulsteijn mw. I. Jacobs mw. E.M. Wentink
Maatschappijleer	dhr. L.J.A.V. Vandezande
Geschiedenis	dhr. A. Louws dhr. Y. Nijland dhr. J.J. de Witte
Aardrijkskunde	Dhr. L. Vos dhr. D.J. de Zeeuw
Wiskunde a	dhr. O.A. Sinke dhr. J. Sukel dhr. P.A.C. Wisse dhr. P.K. Wisse
Wiskunde b	dhr. P.K. Wisse
Natuurkunde	dhr. R.A.D.A. Mateijssen
Scheikunde	dhr. G. Cevaal
Biologie	dhr. A.M. Hartog
Nlt	dhr. G. Cevaal dhr. M.A.T. Heijnen dhr. L. Vos
Economie	dhr. J.C. van der Have dhr. S. Huisson dhr. N. van Merrienboer
Bedrijfseconomie	mw. L. de Korte
Culturele en kunstzinnige vorming	mw. J.C.M. Dirx-de Willigen mw. J. Huijskens mw. D. Koelma dhr. B. Peeters
Kunst	mw. D. Koelma dhr. L.C.A. Valkenburg
Bsm	dhr. S.J. Koets dhr. R.P. Poppe
Havo-p	dhr. A.M. Hartog
Bewegingsonderwijs	dhr. I. Geertse dhr. S.J. Koets dhr. R.P. Poppe

Overzicht van praktische opdrachten en toetsen

	Periode 1				P&T-week 1			Periode 2			P&T-week 2			Periode 3			P&T-week 3			Periode 4			P&T-week 4		som							
lv	PO	513	10%							T	523	30%	PO	533	30%								T	543	30%	100%						
fa							M	513	10%														T	523	10%	30%						
fa																							T	523	10%							
du																						T	513	10%	PO	523	10%	20%				
en													PO	513	10%												10%					
ma					T	513	25%				T	523	25%	PO	533	25%								T	543	25%	100%					
gs																	T	513	20%					T	523	20%	40%					
ak								PO	513	15%														T	523	25%	40%					
wa																							T	513	20%		20%					
wb																							T	513	20%		20%					
na																							PO	513	10%		25%					
sk																							T	513	10%		10%					
bi								PO	513	10%													T	523	20%	PO	533	15%	45%			
nlt*	PO	513	8%	T	513	7%	HD	523	OVG	T	533	7%	PO	543	15%								PO	553	7%	PO	553	8%	60%			
nlt*								PO	533	8%																						
ec											T	513	15%												T	523	15%	30%				
beco																							T	513	15%		30%					
ckv	PO	513	20%					PO	523	25%				PO	533	25%								PO	543	30%		100%				
bv														PO	513	10%	T	523	10%	PO	533	15%	T	543	15%	T	543	15%	50%			
mu														PO	513	10%	T	523	10%	PO	533	15%	T	543	15%	T	543	15%	50%			
bsm**																							T	513	15%	PO	523	8%	PO	533	23%	46%
havo-p														PO	513	50%								PO	523	50%		100%				

* iedere module bij het vak nlt kent één of meerdere toetsen; samen vormen die één cijfer in kolom 513.

** bsm po-cijfer is combinatiecijfer met po in Havo 5, vormt samen 30%.

~po-natuurkunde wordt in p&t week 2 en 3 gehouden.

Toetsen en praktische opdrachten

Toetsen worden afgenomen in een programma- & toetsweek (p&t week), praktische opdrachten veelal in een periode. Hieronder vind je een overzicht wanneer de periodes zijn en wanneer de programma- & toetsweken dit schooljaar plaatsvinden. In een enkel geval zal, i.v.m. het grote aantal toetsen, de toetsperiode meer dagen beslaan dan de genoemde programma- & toetsweek.

Schoolexamens en herkansingen m3/h4/v4/v5:

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Lessen	wo 21 aug t/m vr 1 nov. 2024	ma 11 nov. 2024 t/m vr 10 jan. 2025	ma 20 jan. t/m di 18 mrt. 2025	vr 28 mrt t/m vr 13 juni 2025
Schoolexamens	ma 4 nov. t/m vr 8 nov. 2024	ma 13 jan t/m vr 17 jan. 2025	wo 19 mrt. t/m do 27 mrt. 2025	m3: tijdens periode h4, v4, v5: ma 16 juni t/m vr 20 juni 2025
Cijfers schoolexamens gepubliceerd	ma 25 nov. 2024 8.20 uur	ma 3 febr. 2025 8.20 uur	ma 7 apr. 2025 8.20 uur	ma 23 juni 2025; 8.20 uur
Inschrijven herkansing schoolexamens		wo 5 feb. 2025 uiterlijk 12.00 uur	vr 11 apr. 2025 uiterlijk 12.00 uur	di 24 juni 2025 uiterlijk 12.00 uur
Herkansing m3		week 7 2025	week 19 2025	
Herkansing h4/v5			week 19 2025	
Herkansing h4/v4/v5				week 27 2025
Cijfers herkansing publiceren		ma 24 feb 2025 8.20 uur	di 20 mei 2025 8.20 uur	vr 4 juli 2025

Leerlingen h4/v5 hebben recht op twee herkansingen van een gemaakt schoolexamen. Het is niet mogelijk om twee keer dezelfde herkansing te maken. Zie hiervoor het examenreglement.

Het werk dat van een periode open staat wordt vastgesteld op de datum van de "cijferpublicatie".
Is dan het werk niet ingeleverd/gemaakt dan wordt gewerkt volgens artikel 21 van het examenreglement.

Alle behaalde resultaten maken deel uit van het schoolexamendossier, maar zullen, met uitzondering van het (laatste) herkansingsresultaat ook als cijfer op het rapport meetellen van m3/h4/v4/v5 tenzij anders aangegeven.

Leerlingen die twee of meer keer verzuim hebben tijdens een schoolexamenweek worden gemeld bij de verzuimcoördinator.

Regels, afspraken en toegestane hulpmiddelen

Voor het mavo, havo en vwo-examen.

Lees het onderstaande nauwkeurig en handel ernaar!

1. De tijden van de schoolexamens, met de lokalen worden tijdig gepubliceerd.
2. Je moet **een kwartier voor de aanvang** van het schoolexamen **aanwezig** zijn.
3. Art. 27, lid 1 van het Examenreglement CSW luidt: "Het is mogelijk om bij examens tot 30 minuten na aanvang nog toegelaten te worden tot het examen; zonder aanpassing van de reguliere eindtijd. Pas na 30 minuten is het kandidaten toegestaan te vertrekken".
4. Bij ieder vak is een basispakket hulpmiddelen toegestaan. Zorg dat je dat altijd bij je hebt.
  - schrijfmaterialen;
  - tekenpotlood;
  - blauw en rood kleurpotlood;
  - liniaal met millimeterverdeling;
  - passer;
  - geometrische driehoek;
  - vlakgum;
  - eenvoudige rekenmachine (geen grafische rekenmachine)*.
  - een eendelig verklarend woordenboek Nederlands;
(Waarschuwing: De betekenis van een vakterm, voortvloeiend uit het examenprogramma, kan in een examenvak anders zijn dan in een algemeen woordenboek. De kandidaat wordt geacht de betekenis te kennen die geldt binnen het vak, en kan zich niet beroepen op een afwijkende of meer algemene omschrijving in het woordenboek.)
5. Tijdens de schoolexamens leg je je tas, mobiel, jas enz in je kluis.
6. Niet inleveren van je werk betekent een definitieve afwijzing.
7. Bij ziekte of andere onverhoopte afwezigheid moet onmiddellijk door ouders/verzorgers een telefonische melding gedaan worden, via het lsp, aan de afdelingsleider.
8. Over de inhoud van het examen mogen geen mededelingen worden gedaan.
9. Het gebruik van Tipp-Ex is niet toegestaan. Je mag niet met potlood schrijven (behalve bij het tekenen van grafieken).
10. Je blijft op je plaats zitten. Om papier vraag je door je hand op te steken. De surveillant komt dan naar je toe. Op dezelfde wijze vraag je om naar het toilet te gaan. Eén van de surveillanten begeleidt je voor zover mogelijk.
11. Laatste kwartier rust. Niemand mag de zaal dan nog verlaten.
12. Al het gemaakte werk invouwen in dubbel vel. Als het werk eenmaal is ingeleverd, kunnen er geen aanvullingen worden geaccepteerd.
13. Op alle in te leveren bladen: naam, ex.nr., vakdocent. Nummer de bladen als volgt: 1/3, 2/3, 3/3.

Aanvullende regels m.b.t. hulpmiddelen z.o.z.

14. Bij onderstaande vakken is bovendien nodig (**alle hulpmiddelen zelf meenemen, tenzij anders vermeld**):

Nederlands:

Een eendelig verklarend woordenboek (zie ook punt 5 hierboven)

Engels, Frans, Duits:

Een woordenboek Vreemde taal – Nederlands en ook een woordenboek Nederlands - Vreemde taal.

Beiden in één band, maar ook in afzonderlijke delen is toegestaan.

Bij het vak *Engels* is daarnaast ook een woordenboek Engels-Engels toegestaan.

Niet toegestaan: een elektronisch woordenboek of een leespen

Latijn, Grieks:

Een woordenboek en een grammaticaoverzicht (in het woordenboek of los) zonder voorbeeldzinnen en toelichting op het gebied van syntaxis.

Wiskunde:

Roosterpapier in cm^2

Grafische rekenmachine* (*havo en vwo*)

Natuurkunde, Scheikunde en Biologie (havo en vwo):

BINAS, 6^e druk**

Aardrijkskunde (havo en vwo):

Een atlas is niet langer toegestaan bij het centraal examen

ZORG VOOR EXTRA BATTERIJEN!!

* De grafische rekenmachine moet in examenstand staan, dan wel dient het geheugen te zijn gewist door een 'reset' van de gehele machine.

** Het is niet toegestaan aantekeningen in BINAS te maken, uitgezonderd zijn de in opdracht van de docent aangebrachte correcties in de tabellen. Het plakken van tabs is niet toegestaan.

Godsdienst /Levensbeschouwing

1. Praktische opdracht: Geloven wat je wilt

Stofomschrijving:	Opdracht over de levensbeschouwelijke achtergrond van de leerling aan de hand van "Geloven wat je wilt" uit Perspectief, Godsdienst/Levensbeschouwing voor de 2 ^e fase, leer-opdrachtenboek havo 4/5
Duur:	-
Inleverdatum:	27-09-2024
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	De opdracht wordt beoordeeld volgens een van tevoren bekendgemaakt beoordelingsmodel (te vinden in SOM, in de bijlagen van het vak LV)

2. Schoolexamen

Stofomschrijving:	Lesstof uit Perspectief, Godsdienst/Levensbeschouwing voor de 2e fase, leer-opdrachtenboek havo 4/5: onderdelen uit Geloven wat je wilt, hoofdstuk 13, hoofdstuk 14 en het Stromingendeel
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t-week 2
Weging:	30% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Het schoolexamen wordt beoordeeld volgens een door de sectie opgesteld correctiemodel

3. Praktische opdracht: Kruip in de huid van een politicus

Stofomschrijving:	Opdracht betreffende lesstof uit de methode Perspectief, Godsdienst/Levensbeschouwing voor de 2e fase, leer-opdrachtenboek havo 4/5: Hoofdstuk 15 'Principes'
	Deze praktische opdracht is onderdeel van een gezamenlijk project met het vak Maatschappijleer
Duur:	-
Inleverdatum:	04-04-2025
Weging:	30% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria	De opdracht wordt beoordeeld volgens een van tevoren bekendgemaakt beoordelingsmodel (te vinden in SOM, in de bijlagen van het vak LV)

4. Schoolexamen

Stofomschrijving:	Lesstof uit Perspectief, Godsdienst/Levensbeschouwing voor de 2e fase, leer-opdrachtenboek havo 4/5: onderdelen uit Hoofdstuk 16 'Bewust en meer' en hoofdstuk 17 'Geluk'
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	30% van het schoolexamencijfer
Kolom:	543
Beoordelingscriteria	Het schoolexamen wordt beoordeeld volgens een door de sectie opgesteld correctiemodel

Frans

Mondelinge toets	Domein C gespreksvaardigheid
Stofomschrijving:	Een mondelinge toets waarin de kandidaat er blijk van geeft gespreksvaardig te zijn door voldoende vlot, adequaat en correct te reageren op diverse situaties conform het door het E.R.K. gestelde eindniveau voor het vak Frans havo.
Organisatie:	1 op 1, 10 minuten per leerling.
Datum:	Gedurende periode 2
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Volgens het correctievoorschrift Cito en E.R.K

Schriftelijke toets	Domein D voorbereiding schrijfvaardigheid
Stofomschrijving:	De leerlingen maken een theoretische voorbereidingstoets op de zakelijke e-mail. In deze theoretische toets worden relevante zinnen en grammatica afgetoetst die de leerling bij het schrijven van zijn brief kan gebruiken.
Hulpmiddelen:	-
Duur:	50 minuten
Datum:	Begin p&t-week 4
Weging:	Wordt gemiddeld met de zakelijke brief. De theoretische toets telt voor 1/3 ^e , de brief 2/3 ^e . Het totaal telt 20% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	75% van de opgaven moet goed zijn voor het cijfer 6. Dit gedeelte van de toets kan niet herkanst worden

Schriftelijke toets	Domein D schrijfvaardigheid
Stofomschrijving:	De leerlingen schrijven een zakelijke e-mail.
Hulpmiddelen:	Elektronisch woordenboek (Van Dale online), een tijdens de les overhandigde selectie uit het "manuel" van Libre Service, spellingscontrole Frans.
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	Wordt gemiddeld met de theoretische toets. De theoretische toets telt voor 1/3 ^e , de brief 2/3 ^e . Het totaal telt 20% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	volgens het correctievoorschrift Cito Frans

Handelingsdeel	Domein E Literatuur
Stofomschrijving	Tijdens de les maken de leerlingen kennis met 3 verschillende vormen van Franse literatuur en maken een hierbij reflectieve verwerking.
Verwerking	Verslag en creatieve opdracht
Inleverdata	Periode 1, 2 en 3
Beoordelingsaspecten	De opdrachten per literaire vorm dienen een reflectie te zijn van het doornemen van het betreffende werk en als voldoende te zijn aangemerkt.
Beoordelingscriteria:	De opdrachten dienen als voldoende te worden afgerond.

Duits

Literatuur	1. Literatuurtoets 2. Boekverslag Domein E Literatuur
Stofomschrijving:	1. Literatuur behandeld d.m.v. o.a. literatuurhoofdstukken uit het boek en materiaal aangeboden door de docent. Schriftelijke toets. 2. Boekverslag van een literair werk; deze wordt gekozen uit een lijst die door de Duitse sectie is samengesteld. Leerling leest zelfstandig en maakt hierover verschillende opdrachten en verwerkt deze in een leesdossier. Beoordeling: Het cijfer van de toets en het verslag worden gemiddeld en dit telt als 1 SE cijfer mee.
Duur:	50 minuten (literatuurtoets)
Datum:	Eind mei/begin juni 2025 afgerond (toets vindt plaats tijdens les)
Weging:	10 %
Kolom:	513
Opmerking:	Het verslag en de toets kunnen NIET herkanst worden.
Taalportfolio	Taaltaken leesvaardigheid Domein A leesvaardigheid
Stofomschrijving:	In h4 wordt een taalportfolio bijgehouden. De taaltaken bevatten de volgende opdrachten op jaarbasis en worden tijdens de lessen Duits gemaakt: 1) Vertalen van verschillende actuele teksten (lengte ongeveer 1 A4) op B1 niveau m.b.v. woordenboek en het maken van vragen. Je ontvangt de teksten van de docent. 2) Je maakt opdrachten bij verschillende video's op ERK B1 niveau. Hier werk je zelfstandig aan. De video's staan in Learnbeat. Je kunt er tijdens verschillende lessen aan werken.
	De taaltaken worden in een mapje bijgehouden. De docent controleert deze regelmatig.
Inleverdata:	Het hele lopend schooljaar door. Begin juni 2025 moet aan <u>alle</u> opdrachten zijn voldaan.
Beoordelingscriteria:	Voldoende/onvoldoende
Praktische opdracht	SE Aken Domein C Gespreksvaardigheid
Stofomschrijving:	Aan het eind van de cursus h4 vindt er een excursie naar Aken plaats. Deze excursie wordt door de leerlingen zelfstandig voorbereid (Op school krijgen zij in periode 4 hiervoor voldoende tijd tijdens de lessen om aan te werken). Ter voorbereiding van de excursie moeten er verschillende opdrachten worden uitgevoerd, zoals het schrijven van e-mails aan bedrijven, het voorbereiden van een interview en het maken van een folder. Tijdens de excursie moet er een gesprek gevoerd worden met native speakers. Tevens wordt er een bezoek gebracht aan een bedrijf of instantie naar keuze en hier een interview afgenomen. Ook wordt er door de leerlingen een route bedacht en gewandeld door Aken.
Presentatievorm:	Na de excursie wordt er een verslag ingeleverd. Het werk van de leerlingen wordt in zijn totaliteit (voorbereiding, samenwerking, uitvoering en verslag) beoordeeld.
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	10 % van het schoolexamencijfer
Kolom:	523 (Dit cijfer telt niet mee voor de overgang naar h5)
Opmerking:	Deze praktische opdracht kan NIET worden herkanst.

Engels

Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Presentatie. De presentatievorm en onderwerpen worden gedurende het jaar besproken en voorbereid in de les. Domein: C2
Vorm:	In groepjes; er mag gebruik gemaakt worden van multimediale toepassingen.
Duur:	10 – 15 minuten.
Datum:	Direct na de voorjaarsvakantie; tijdens een les Engels. Dit SE kan niet worden herkanst.
Weging:	10% van het schoolexamencijfer en telt mee als overgangscijfer van H4 naar H5
Kolom:	513

Literatuur	
Stofomschrijving:	Minimaal 2 boeken ter voorbereiding van het mondeling examen in H5. De boeken dienen in oorspronkelijk Engels geschreven te zijn; de boeken bevatten minimaal 150 pagina's en per schrijver mag 1 boek gelezen worden. De literaire werken moeten altijd goedgekeurd zijn door de docent. Daarnaast behandelen we 4 korte verhalen met opdrachten. Domein: E
Inleverdata:	boek 1: direct na de herfstvakantie boek 2: direct na de kerstvakantie korte verhalen: gedurende 2e helft van het jaar
Toetsing:	Het boek/korte verhalen vormen de basis voor een online literaturofficeer Havo 4-5 met verschillende opdrachten. Moet ingeleverd zijn op de afgesproken datum.
Beoordelingscriteria:	Onvoldoende of voldoende ter beoordeling van docent.
Beoordeling:	Het literaturofficeer moet compleet zijn om als voldoende beoordeeld te kunnen worden en vormt de basis voor het SE spreekvaardigheid in H5.

Maatschappijleer

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 2: Rechtsstaat Overheid: Vriend of vijand? Paragrafen 1 t/m 5 Domein B
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 1
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.
2. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 3: Verzorgingsstaat Welzijn: individuele of collectieve verantwoordelijkheid Paragrafen 1 t/m 3, 5 en 6 Domein D
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 2
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.
3. Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Vakoverstijgend project van de vakken maatschappijleer en Levensbeschouwing. Titel: Kruip in de huid van een politicus Domein C
Duur:	Tussen p&t week 2 en p&t week 3
Datum:	Wordt door de docent opgegeven bij het begin van het project
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	Een beoordelingsmatrix wordt met de leerlingen gedeeld aan het begin van het project
4. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Uit: Dilemma Hoofdstuk 4: Pluriforme samenleving/ De pluriforme samenleving: eigenheid of eenheid? Paragrafen 1 t/m 4 en 6 Domein E
Duur:	50 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	25% van het schoolexamencijfer
Kolom:	543
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximaal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring of uitleg vereist is, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geschiedenis

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Memo geschiedenis: H1 Prehistorie en oudheid H2 De middeleeuwen H3 Veranderende mens- en wereldbeeld H4 Een nieuwe republiek in Europa H5 Koningen, heren en denkers Tijdvakken 1 t/m 6 inclusief de 26 kenmerkende aspecten. Domein A: Historisch besef, verdeeld in: 1 Tijd 2 Interpretatie 3 Betekenis voor nu Domein B: Oriëntatiekennis: Tijdvakken 1 t/m 6 inclusief de 26 kenmerkende aspecten
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Vastgelegd in antwoordmodel. De puntenverdeling staat op de toets vermeld.

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Memo geschiedenis: Hoofdstuk 3 t/m 8 H3 Veranderende mens- en wereldbeeld H4 Een nieuwe republiek in Europa H5 Koningen, heren en denkers H6 Verlichting en revoluties H7 De economische sprong van Europa H8 Politieke strijd en emancipatie Tijdvakken 5 t/m 8 inclusief 19 kenmerkende aspecten Domein A: Historisch besef, verdeeld in: 1 Tijd 2 Interpretatie 3 Betekenis voor nu Domein B: Oriëntatiekennis: Tijdvakken 5 t/m 8 inclusief de 19 kenmerkende aspecten Domein D: Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Vastgelegd in antwoordmodel. De puntenverdeling staat op de toets vermeld

Aardrijkskunde

Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	PO Onderzoek in je eigen omgeving
Wijze van toetsing:	Verslag
Datum:	In periode 2
Weging:	15% van het schoolexamencijfer; telt 2x mee voor het 2 ^e rapport
Eindtermen:	Domein Vaardigheden; geografisch onderzoek (A2) Domein Leefomgeving; regionale en lokale vraagstukken (E2)
Beoordelingscriteria:	De beoordelingscriteria worden tegelijk met het onderwerp bekend gemaakt
Kolom:	513
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving	Boek 'De wereld van' havo 4 H1 Amerikaans-Mexicaans grensgebied paragraaf 1 t/m 13 (inclusief begrippen) H2 Natuur en landschap paragraaf 1 t/m 14 (inclusief begrippen) H3 Actuele vraagstukken in Brazilië paragraaf 1 t/m 12 (inclusief begrippen) H4 Vraagstukken in Nederland paragraaf 1 t/m 7 (inclusief begrippen)
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	25% van het schoolexamencijfer, telt 3x mee voor het 2 ^e rapport
Eindtermen:	Domein Wereld; gebieden op de grens van arm en rijk (B1) mondiale processen en lokale effecten (B3) Domein Aarde; samenhangen en verschillen op regionaal niveau (C1) de aarde als natuurlijk systeem en lokale effecten (C3) Domein Ontwikkelingsland; actuele vraagstukken (D2) Domein Leefomgeving; nationale en regionale vraagstukken (E1 en E2)
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Vastgelegd in antwoordmodel. De puntenverdeling staat op de toets vermeld.

Wiskunde a

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Getal en Ruimte havo A 12ed deel 1: - H1 Tabellen en grafieken - H2 De statistische cyclus - H3 Lineaire verbanden - H4 Handig tellen Domeinen: A1 t/m A3, B3, C1 t/m C4, E1 t/m E4
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximum aantal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening vereist is, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Wiskunde b

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Getal en Ruimte havo B 12ed deel 1: - H1 Formules, grafieken en vergelijkingen - H2 Veranderingen - H3 Hoeken en afstanden - H4 Werken met formules Domeinen: A1 t/m A3, B1, B2, C1, D1 t/m D3
Duur:	100 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Op het opgavenformulier wordt het maximum aantal te behalen punten per vraag vermeld. Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening vereist is, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Rekenen*Havo 4 en 5:*

Leerlingen zonder wiskunde krijgen in havo 4 een periode rekenles en een periode rekentoets-training. De laatste periode wordt afgesloten met een rekentoets op 3F niveau. Leerlingen mogen deze rekentoets eenmaal herkansen in havo 4 of havo 5.

Het cijfer voor de rekentoets telt niet mee in de zak/slaag regeling van het eindexamen.

Het cijfer voor de rekentoets komt niet op de cijferlijst met de examenvakken maar op een aparte bijlage bij het diploma.

Natuurkunde

1. Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Nova Natuurkunde havo 5: hoofdstuk 13 of 14. Domein A, D2, F of E2, I1
Hulpmiddelen:	Rekenmachine, geodriehoek, kleurpotloden en ander schrijfgerei, BINAS 6e druk
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513

Deze praktische opdracht wordt in tweetallen uitgevoerd. De opdracht wordt schriftelijk verstrekt bij het begin van het practicum. Tijdens het practicum worden één of meerdere (nog niet eerder uitgevoerde) proeven gedaan, volgens de door docent bij de aanvang van het practicum opgegeven instructies. Van deze proef wordt een beknopt verslag gemaakt, waarin tevens aandacht wordt besteed aan enkele schriftelijke vragen die voor de aanvang van de uitwerking door de docent worden uitgedeeld. Het verslag zal thuis in tweetallen door de leerlingen gemaakt worden.

2. Schriftelijke toets

Stofomschrijving:	Nova Natuurkunde havo 4: hoofdstuk 1, 2. Domein A, C1, G1
Hulpmiddelen:	Rekenmachine (geen grafische), geodriehoek, kleurpotloden en ander schrijfgerei, BINAS 6 ^e druk
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523

Beoordelingscriteria:

er worden een aantal vragen en/of vraagstukken voorgelegd over de natuurkunde en/of de contexten die in genoemde hoofdstukken behandeld wordt/worden. De kennis of toepassing daarvan kan ook in een andere context of situatie gevraagd worden, waarbij de in de vraag aangeboden informatie dan voldoende houvast biedt bij de beantwoording van de vraag. Bij de beantwoording worden de volgende criteria gehanteerd: er is een maximum score per vraag. Deze wordt alleen toegekend bij een volledige en geheel juiste beantwoording van de vraag. Er worden geen of minder punten toegekend indien:

- de vraag onjuist of onvolledig is beantwoord;
- rekenfouten zijn gemaakt;
- de bij de beantwoording benodigde wiskunde niet of niet juist wordt toegepast;
- conventies en/of toegestane vuistregels m.b.t. de nauwkeurigheid niet of niet juist zijn toegepast. Dit geldt zowel voor de berekeningen, tekeningen, schetsen, bepalingen als metingen.
- een gevraagde redenering, uitleg of toelichting geheel of gedeeltelijk niet juist is of ontbreekt.

Indien meer antwoorden, redeneringen etc. worden gegeven dan er gevraagd worden, worden alleen de eerste tot en met het gevraagde aantal beoordeeld.

Scheikunde

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Module basis scheikunde (h3-stof), NOVA Scheikunde (release 3.0), hoofdstukken 1, 2, 3 en 4 Domein/eindtermen: A / B1 / B2 / B3 / B4 / B5 / C1 / C2 / C8
Hulpmiddelen:	BINAS tabellenboek 6 ^e editie en rekenmachine (niet grafisch)
Duur:	In p&t-week 3
Datum:	90 minuten
Weging:	10% van het schoolexamencijfer; telt ook mee als repetitie in het voortgangsdossier, weging 5
Kolom:	513
Beoordelingscriteria: er wordt een aantal vragen en/of vraagstukken voorgelegd over de scheikunde die in de genoemde hoofdstukken behandeld wordt, en/of contexten die betrokken zijn op de scheikunde uit die hoofdstukken. Voor elke vraag is er een maximum score. Dit maximum wordt alleen toegekend bij een volledig en geheel juist resultaat. Er worden minder of geen punten toegekend indien: - de vraag geheel of gedeeltelijk onjuist of onvolledig is beantwoord; - rekenfouten zijn gemaakt; - conventies en/of toegestane vuistregels m.b.t. de nauwkeurigheid niet of niet juist zijn toegepast. Dit geldt zowel voor berekeningen, schetsen, tekeningen en bepalingen als voor metingen; - een gevraagde redenering, uitleg of toelichting geheel of gedeeltelijk onjuist is of ontbreekt. Indien meer antwoorden, redeneringen en dergelijke zijn gegeven dan dat er werden gevraagd, worden alleen de eerste tot en met het gevraagde aantal beoordeeld.	

Biologie

1 Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Het doel van deze praktische opdracht is het uitvoeren van een gedragsobservatie van twee diersoorten in p&t-week 1 en van deze observatie een schriftelijk verslag te maken. Domeinen: A, O7, P3
Waar:	Tijdens p&t-week 1 wordt uitleg gegeven en wordt een start gemaakt met de gedragsobservatie.
Presentatievorm:	Schriftelijk verslag
Inleverdatum:	3 weken na de start in p&t-week 1
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Het verslag wordt beoordeeld volgens een van tevoren bekendgemaakt beoordelingsformulier.

2 Schriftelijke toets

Stofomschrijving:	Stofomschrijving: Nectar Biologie havo bovenbouw deel 1 Hoofdstuk 2 Cellen Hoofdstuk 3 Onderzoek doen Hoofdstuk 4 Voortplanting en seksualiteit Hoofdstuk 7 Soorten en relaties Hoofdstuk 8 Ecosysteem en Evenwicht Domeinen: M1, M2, M3, M5, M6, M7, O6, O8, O9, P1, P2, P5
Duur:	90 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	20% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	De criteria zullen voorafgaand aan de toets bekendgemaakt worden.
Wijze van toetsen:	De toets zal open en gesloten vragen bevatten.

3 Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Het doel van deze praktische opdracht is het uitvoeren van een ecologisch onderzoek en het houden van een Power Point Presentatie over dit onderzoek. Domeinen: A, M7, P1, P3, P5
Presentatievorm:	Power Point presentatie
Datum:	In periode 3/4
Inleverdatum:	Mei/juni 2025
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	De Power Point presentatie wordt beoordeeld volgens een van tevoren bekendgemaakt beoordelingsformulier.

Natuur, leven en technologie (nlt)

NLT is een modulair opgezet vak, met in havo 4 vijf modules.

Elke module telt in gelijke mate mee voor het schoolexamencijfer, dat tegelijk het eindexamencijfer is.

Bij aanvang van elke module wordt in het format van het PTA meegedeeld welke toets(en) en/of praktische opdracht(en) meetellen voor het schoolexamencijfer, in totaal steeds twee. Eenmaal gedaan, maken de mededelingen deel uit van het PTA. De individuele cijfers voor de opdrachten worden in de voortgangsrapportage gedeeld met de leerling.

Module 1:	Deltatechnologie, zeespiegelstijging in een Deltagebied
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Reader Deltatechnologie
Duur:	1 lesuur (50 minuten)
Datum:	p&t-week 1
Weging:	7% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Domeinen:	A1 t/m A7, A9 t/m A13, B1, B2, C, E1
Beoordelingscriteria:	De vragen dienen juist en volledig te worden beantwoord en overeen te komen met het antwoordmodel.

Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Reader Deltatechnologie
Wijze van toetsen:	Onderzoeksdossier met presentatie
Datum:	Periode 1
Weging:	8% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	513 (deelcijfer)
Domeinen:	A1 t/m A7, A9 t/m A13, B1, B2, C, E1
Beoordelingscriteria:	Het onderzoeksdossier wordt op vorm en inhoud beoordeeld via rubric.
Kolom	513 (15%) De schriftelijke toets en de praktische opdracht vormen samen één schoolexamencijfer

Vrije module:	Sportprestaties
Handelingsdeel	
Stofomschrijving:	Reader Sportprestaties, de inhoud van de lessen en het ter plaatse aangereikt lesmateriaal
Wijze van toetsing	Het organiseren en uitvoeren van onderzoek, het maken van een groepsopdracht (max. 3 personen) en het presenteren van de inhoud van de onderzoeksposter
Duur:	1 dagdeel
Datum:	Inleveren uiterlijk 1 december 2023
Weging:	Afronden met een voldoende
Kolom:	523 (deelcijfer)
Domeinen:	A1 t/m A13, B1, B2, D, E1
Beoordelingscriteria:	Het sportonderzoek dient zorgvuldig uitgevoerd en gedocumenteerd te worden. Het eindresultaat betreft een letterbeoordeling, waarbij de leerling deze met minimaal een voldoende (V) afsluit. De poster dient een afgerond plan weer te geven en de presentatie wordt uit het hoofd gedaan.

Module 2:	Bewust overwogen biertje
Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Reader Bewust overwogen biertje
Duur:	50 minuten
Datum:	p&t-week 2
Weging:	7% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533 (deelcijfer)
Domeinen:	A1 t/m A6, A8 t/m A13, B1, D, E1, E2
Beoordelingscriteria:	De vragen dienen juist en volledig te worden beantwoord en overeen te komen met het antwoordmodel.

Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Reader Bewust overwogen biertje
Wijze van toetsing:	Presentatie campagne
Datum:	Periode 2
Weging:	8% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	533 (deelcijfer)
Domeinen:	A1 t/m A6, A8 t/m A13, B1, D, E1, E2
Beoordelingscriteria:	De presentatie wordt op vorm en inhoud beoordeeld.
Kolom	533 (15%) De schriftelijke toets en de praktische opdracht vormen samen één schoolexamencijfer

Module 3:	Bouwen op bewegende bodem
Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Reader Bouwen op bewegende bodem
Wijze van toetsing:	Handelingsdeel
Datum:	Periode 3
Weging:	15% van het schoolexamencijfer.
Kolom:	543 (deelcijfer)
Domeinen:	A1 t/m A13, B1, B2, C, D, E2
Beoordelingscriteria:	Het handelingsdeel wordt op vorm en inhoud beoordeeld.
Kolom	543 (15%) Het handelingsdeel met individuele deelopdrachten tijdens de module vormen samen één schoolexamencijfer.

Module 4:	Lijmen en hechting
Wijze van toetsing:	Praktische opdracht: Door de leerlingen aangelegd dossier met practica en beantwoorde vragen
Stofomschrijving:	Reader Lijmen en hechting
Duur:	n.v.t.
Datum:	Periode 4 (uiterlijk laatste les ingeleverd)
Weging:	7% van het schoolexamencijfer
Kolom:	553
Domeinen:	A1 t/m A6, A10 t/m A13, B1, E1, E2
Beoordelingscriteria:	Het dossier wordt beoordeeld volgens een uitgereikt beoordelingsmodel

Praktische opdracht	
Stofomschrijving:	Reader Lijmen en hechting
Wijze van toetsing:	Ontwerpoperdracht met bijbehorende presentatie
Duur:	Maximaal 15 minuten per presentatie
Datum:	P&T week 4
Weging:	8% van het schoolexamencijfer
Kolom	553
Domeinen:	A1 t/m A6, A10 t/m A13, B1, E1, E2
Beoordelingscriteria:	Het ontwerp en presentatie worden naar vorm en inhoud beoordeeld.
Kolom:	553; De praktische opdrachten vormen samen één schoolexamencijfer (15%)

Economie

1.Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<u>Literatuur:</u> Cumulus werkboek: Thema Geldzaken De stof voor de toets omvat eveneens alle aantekeningen, (oefen)opgaven, onderzoeken en experimenten, die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn gekomen. Examendomein: A, B, C, E, G, H en I
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 2
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.

2.Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	<u>Literatuur:</u> Cumulus werkboek: Thema Welvaart Thema Speltheorie Thema Markt H4.1 en H4.2 De stof voor de toets omvat eveneens alle aantekeningen, (oefen)opgaven, onderzoeken en experimenten, die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn gekomen. Examendomein: C, D, F, H en I
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.

Bedrijfseconomie

1. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Cumulus Bedrijfsvoering 4 HAVO, geldzaken en ondernemerschap Alle aantekeningen, stencils en (oefen)opgaven die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn geweest. Aan de orde komen: - Domein A: basisvaardigheden - Domein B: van persoon naar rechtspersoon - Domein E: marketing
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 3
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een voorlopige puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.
2. Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Cumulus Bedrijfsvoering 4 HAVO, eenmanszaak Alle aantekeningen, stencils en (oefen)opgaven die bij de behandeling van de desbetreffende hoofdstukken ter sprake zijn geweest. Aan de orde komen: - Domein A: basisvaardigheden - Domein B: van persoon naar rechtspersoon - Domein F: financieel beleid
Duur:	120 minuten
Datum:	In p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Bij de schriftelijke toets(en) wordt een voorlopige puntenverdeling op het opgavenblad vermeld; de definitieve normering wordt na correctie van de toets(en) vastgesteld.

Culturele kunstzinnige vorming

Culturele kunstzinnige vorming, ckv, is een verplicht examenvak. Het cijfer maakt deel uit van het combinatiecijfer, dat meetelt in de slaag-zak regeling.

De rode draad in ckv is het stimuleren van een creatieve en onderzoekende houding van de leerling. Van de havo leerling wordt verwacht dat hij kunsttheoretische en/of cultuurhistorische kennis heeft. Eindtermen: verkennen, verbreden, verdiepen en verbinden. Verplicht: 3 DISCAPS, 1 excursie naar Rotterdam, 2 kleine onderzoeken en 1 groot onderzoek. Er wordt gewerkt met de methode "Contrast". Hieruit worden opdrachten gedaan. Het proces wordt gedocumenteerd in learnbeat en blijft 2 jaar bewaard in het archief.

Geen van de opdrachten komt in aanmerking voor een herkansing

Blok 1	
Stofomschrijving:	Domein A & B: Verkennen/Verbreden: *Kunstautobiografie maken volgens Contrast. Keuze uit a of b: * a. Klein onderzoek 1: "Van figuratief naar abstract". Dimensies passend bij het onderwerp. Vaardigheden voor het doen van onderzoek. Presenteren onderzoek. Of: * b. Klein onderzoek 1: Activiteit film. Dimensies passend bij het onderwerp.
Duur:	8 weken
Weging:	20%
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten
Blok 2	
Stofomschrijving:	*Binnen discipline beeldend ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren. Activiteit museum of tentoonstelling. Focus op dimensies afhankelijk van de tentoonstelling Domein B & C: Verbreden/Verdiepen: *Binnen discipline dans ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren n.a.v. dansvoorstelling en/of dansworkshop. Focus op dimensies afhankelijk van de voorstelling. *Creatieve verwerking van dans
Duur:	8 weken
Weging:	25%
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten
Blok 3	
Stofomschrijving:	Domein B & C: Verbreden/Verdiepen *Binnen discipline architectuur opdrachten uitvoeren Middelburg. Focus op dimensies: Herkenning en vervreemding. *Klein onderzoek 2: Activiteit Architectuur.
Duur:	8 weken
Weging:	25%
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten
Blok 4	
Stofomschrijving:	Domein B & C & D: Verbreden/Verdiepen/Verbinden *Grote onderzoeksopdracht naar keuze Discipline en Dimensies naar keuze. *Verplichte Culturele activiteit in de meivakantie. *Reflectie groot onderzoek p. 176.
Duur:	8 weken
Weging:	30%
Kolom:	543
Beoordelingscriteria:	Beoordelingen volgens de criteria genoemd bij de opdrachten

Kunst Algemeen

Het examen bestaat uit	Kunst Beeldend	Kunst Muziek
Schoolexamens	Kunst Beeldend	Kunst Muziek
	Kunst Algemeen	Kunst Algemeen
Centraal Examen	Kunst Algemeen	Kunst Algemeen

Kunst (Beeldend)

Voor de praktijk geldt dat de beoordeling plaatsvindt volgens een van tevoren besproken en beschikbaar gesteld beoordelingsmodel.

Alleen werk, dat onder begeleiding van de docent Kunst is vervaardigd kan in aanmerking komen voor beoordeling.

KUB introductie

Stofomschrijving:	Introductie op het vak Kunst Beeldend
Domein:	KUB: A3, B
Presentatievorm	Collage 'graphic design', waarbij verslag gedaan wordt in het portfolio
Inleverdatum:	Oktober 2024
Weging:	Cijfer telt uitsluitend mee voor het rapport
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUB opdracht 1   **Onderzoeksopdracht**

Stofomschrijving:	2 en 3-dimensionaal en divergent denken. Onderzoek naar compositie, kleur, ontwerp, stofbewerking en materiaal/techniek
Domein:	KUB: A1, A2, A3, B
Werkwijze:	2 werkstukken met beeldend onderzoek 2 en 3-dimensionaal. Hiervan wordt verslag gedaan en gereflecteerd op voortgang en eindresultaat in het portfolio
Datum:	Januari 2025
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel.

KUB vaktheorie schriftelijke toets Kunst Beeldend

Stofomschrijving:	Voorstellings-en vormgevingsaspecten en kunstbeschuwing Beeldende kunst
Domein:	KUA: AB/ KUB: A1
Presentatievorm	Onderwerpen worden aangegeven op Learnbeat. Kunstanalyse vormaspecten vorm, compositie, kleur, licht, ruimte, materiaal, techniek
Duur:	90 min (computerlokaal, SE op Learnbeat in aanwezigheid van docent KUB)
Datum:	p&t-week 3
Kolom:	523
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Beoordelingscriteria	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUB opdracht 2   **Onderzoeksopdracht**

Stofomschrijving:	Thema: Cultuur van het moderne 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw en de invloed hiervan op hedendaagse kunst
Domein:	KUA: C, KUB: A1, A2, A3, B, C
Werkwijze:	Serie werkstukken met voorafgaand beeldend onderzoek waarbij zowel het ontwerpproces, het experimenteel proces en het ambachtelijk traditioneel proces wordt gedaan n.a.v. bovenstaand thema. Hiervan wordt verslag gedaan en gereflecteerd op voortgang en eindresultaat in het portfolio.
Datum:	Inleveren mei 2025
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	533

Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel.

KUA schriftelijke toets Kunst Algemeen/ online via Learnbeat

Stofomschrijving:	De Bespiegeling Cultuur van het moderne 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw
Domein:	KUA: ABC
Duur:	90 minuten (computerlokaal, SE op Learnbeat in aanwezigheid van een docent KUA)
Datum:	p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamen
Kolom:	543
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel examen kunst algemeen

Kunst (Muziek)

Voor de praktijk geldt dat de beoordeling plaatsvindt volgens een van tevoren besproken en beschikbaar gesteld beoordelingsmodel.

Alleen werk, dat onder begeleiding van de docent Kunst is vervaardigd/uitgevoerd kan in aanmerking komen voor beoordeling.

KUM introductie

Stofomschrijving:	Introductie op het vak Kunst Muziek Hernieuwde kennismaking met de muzikale componenten melodie, samenklank, beweging, articulatie, dynamiek, klankkleur en structuur
Domein:	KUM: A, B
Presentatievorm	Opdrachten in de klas
Datum:	September – december 2024
Weging:	Cijfer telt uitsluitend mee voor het rapport
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUM Praktische opdracht

Stofomschrijving:	Cover, bewerking, citaat Onderzoek naar gelijkenissen tussen muziekstukken
Domein:	KUM: A, B
Werkwijze:	Verslag en Presentatie
Datum:	Inleveren januari 2025
Weging:	10 % van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUM Vaktheorie schriftelijke toets Kunst Muziek

Stofomschrijving:	SE: muzikale componenten, Leitmotiv en filmmuziek Onderwerpen worden aangegeven in een reader
Domein:	KUM: A
Duur:	120 minuten
Datum:	p&t-week 3
Weging:	10% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUM Musiceren

Stofomschrijving:	Zingen, spelen, improviseren melodisch, ritmisch, voorbereid, a vue individueel, collectief

Domein:	KUM: B
Datum:	April 2025
Weging:	15 % van het schoolexamencijfer
Kolom:	533
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel

KUA schriftelijke toets Kunst Algemeen (online via Learnbeat)

Stofomschrijving:	De Bespiegeling Cultuur van het moderne 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw
Domein:	KUA: ABC
Duur:	90 minuten (computerlokaal, SE op Learbeat in aanwezigheid van een docent KUA)
Datum:	p&t-week 4
Weging:	15% van het schoolexamen
Kolom:	543
Beoordelingscriteria:	Volgens een van tevoren vastgesteld beoordelingsmodel examen kunst algemeen

BSM

Schriftelijke toets	
Stofomschrijving:	Boek "Be Sports-Minded" H 1.1 - 1.4, pag. 14-182 en H 2, pag. 172-217 en aanvullende stencils. Theorie en spelregels van: Atletiek (speerwerpen, kogelstoten, discuswerpen, hoogspringen.) Volleybal Acrogym Turnen (springen) Bewegen op muziek Domeinen A, C3, D1, D3, E2 en E3
Datum:	In p&t-week 3
Duur:	60 minuten
Weging:	15% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
N.B.	Alleen de schriftelijke toets valt onder de herkansingsregeling.

Praktische opdracht 1 Organiseren en leiding geven (vormt 30% van het schoolexamencijfer voor bsm)	
a. Begeleiden en organiseren 1	Domeinen A, C2 en C3
Periode:	januari/ juni 2025
Weging:	8% van het schoolexamencijfer voor po 1
N.B.	In het PTA voor havo 5 worden nog twee onderdelen van deze po opgenomen
Kolom po 1:	523

Praktische opdracht 2 Eigen vaardigheden (vormt samen met kolomnummer 533 40% van het schoolexamencijfer bsm)	
a. Atletiek	Domeinen A, B4, C1 en C2
a.1.werpen	
Periode:	september/oktober 2024
Weging:	3% van het schoolexamencijfer voor po 2
a.2. springen	
Periode:	juni 2025
Weging:	2% van het schoolexamencijfer voor po 2
b. spel	Domeinen A, B1, C1 en C2
b.1. volleybal	
Periode:	december 2024/januari 2025
Weging:	5% van het schoolexamencijfer voor po 2
b.2. handbal	
Periode:	juni 2025
Weging:	4% van het schoolexamencijfer voor po 2
c. Turnen	Domeinen A, B1, C1 en C2
c.1.acro of springen/zwaaien	
Periode:	december 2024/januari 2025
Weging:	5% van het schoolexamencijfer voor po 2
d. Dans	Domeinen A, B1, C1 en C2
d.1. stapeldans	
Periode:	april 2025
Weging:	4% van het schoolexamencijfer voor po 2
Kolom:	533

Havo-P (maatschappij en technologie)

Havo-P is een praktijkgericht vak. Het is onderdeel van het combinatiecijfer. Het praktijkgerichte examenprogramma draagt bij aan de voorbereiding en oriëntatie op vervolgonderwijs. De basis van het praktijkgerichte examenprogramma bestaat uit algemene praktijkgerichte vaardigheden, werken in opdracht van een externe opdrachtgever en LOB. De opdracht heeft een brede maatschappelijke context en verbindt theorie en praktijk.

Periode 1 en 2 omvatten elk één opdracht. Gedurende een periode werken de leerlingen in groepsverband aan de opdracht van de opdrachtgever. In de laatste lesweek van de periode presenteren zij hun bevindingen c.q. advies. Leerlingen worden op twee manieren beoordeeld. Zij krijgen een beoordeling voor de (gezamenlijke) eindpresentatie. Daarnaast krijgen ze aan het einde van het schooljaar een individuele beoordeling voor de ontwikkeling van de algemene praktijkgerichte vaardigheden die zij hebben laten zien gedurende het schooljaar. Ze tonen deze ontwikkelingen aan in een portfolio en lichten dit toe in een eindgesprek.

Na periode 2 volgt een keuze voor Havo-P maatschappij of Havo-P technologie. In periode 3 en 4 wordt aan één opdracht gewerkt. De leerling kan dan alleen de maatschappij of technologie opdracht kiezen afhankelijk van de gekozen richting.

Vaardigheden	
Stofomschrijving:	Algemene praktijkgerichte vaardigheden vermeldt in de syllabus van Havo-P maatschappij en/of technologie: A1 communiceren A2 rekenvaardigheden A3 samenwerken A4 verantwoord omgaan met digitale technologie A5 informatievaardigheden A6 analytisch en kritisch denken A7 creatief denken en handelen A8 verantwoordelijkheid nemen' Daarnaast werken de leerlingen aan: B. praktische en realistische opdrachten C. Loopbaanontwikkeling Afhankelijk van de gekozen richting (maatschappij en/of technologie) wordt aan programma specifieke kennis en vaardigheden gewerkt vermeldt bij onderdeel E in de syllabus. Dit gebeurt binnen de sector maatschappij en/of technologie (zie onderdeel D van de syllabus).
Wijze van toetsing:	Portfolio en eindgesprek
Datum:	Einde periode 1, 2, 3 en 4
Weging:	50% van het schoolexamencijfer
Kolom:	513
Beoordelingscriteria:	Leerlingen werken gedurende het jaar aan een portfolio opgebouwd op basis van peer en self-assessments. Iedere periode vullen zij en een peer, een beoordeling in. De leerling reflecteert op deze beoordelingen. Aan het einde van het schooljaar leveren zij hun portfolio in en volgt een eindgesprek met de docent.

Eindpresentaties	
Stofomschrijving:	De leerlingen presenteren in groepsverband aan het einde van iedere periode hun bevindingen c.q. advies aan de opdrachtgever en docent.
Wijze van toetsing:	Presentatie
Datum:	Einde periode 1, 2 en 4
Weging:	50% van het schoolexamencijfer
Kolom:	523
Beoordelingscriteria:	In samenspraak met de opdrachtgever worden de criteria voor de eindpresentatie opgesteld en tijdig gecommuniceerd aan de leerlingen. Het gewogen gemiddelde van 3 presentaties (25%/25%/50%) vormt één cijfer.

Bewegingsonderwijs:

Handelingsdeel	De leerlingen hebben deelgenomen aan de volgende activiteiten:
Spel:	Basketbal; rugby; voetbal; korfbal; softbal; tsjoekbal; volleybal; hockey; badminton
Turnen:	Trampoline/tumbling; minitrampoline springen; trapeze zwaaien; ringen zwaaien; schommelactiviteiten
Atletiek:	Verschillende loopvormen; speerwerpen; discuswerpen; kogelstoten
Zelfverdediging:	Schermen; judo
Bewegen op muziek:	Dansvormen gebaseerd op jazzdans, aerobics en ritme en bewegen
Circusachtige activiteiten:	Vormen van balanceren en jongleren

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een afsluitende praktische opdracht over een zelfgekozen onderwerp uit één van de eindexamenvakken. Een aanvulling vanuit een ander vak is mogelijk. Het profielwerkstuk wordt samen met iemand anders gemaakt, tenzij dat getalsmatig onmogelijk is. In het profiel CM mag alleen gewerkt worden. Aan het profielwerkstuk moet in totaal 80 SBU per leerling besteed worden. Het profielwerkstuk wordt uitgevoerd in periode 4 van havo 4 en periode 1 en 2 van havo 5.

Informatie over opzet, uitvoering en beoordeling van het profielwerkstuk staat in de handleiding, die in havo 4 is uitgereikt. Verdere informatie is te verkrijgen bij de profielwerkstukcoördinator en/of toegewezen begeleider. De beoordelingscriteria staan in de handleiding. In het geval van groepswerk dient elk lid van de groep een herkenbaar aandeel te leveren in het werkstuk. Ook zal elk lid van de groep medeverantwoordelijk zijn voor het totaal.

Het profielwerkstuk is een schoolexamen en wordt in havo 5 met een afgerond cijfer beoordeeld en telt mee in het combinatiecijfer. Voor de beoordeling van het profielwerkstuk wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier. Na de inleverdatum vindt beoordeling van het eindproduct plaats.

Het profielwerkstuk is niet herkansbaar.

Tijdpad

P&T week 3 havo4	Na de voorlichting geven leerlingen hun eerste en tweede keuze op middels een enquête,	
P&T week 4 havo4	Hoofd- en deelvragen, hypothese, literatuur en plan van aanpak is klaar	1 ^e deadline
Eind september 2024	Inleveren voortgang bij de begeleider van het pws.	2 ^e deadline
Begin november 2024	Dit wordt het tweede moment. Controle door begeleider en indien noodzakelijk contact met ouders. Is het werk niet in orde dan werken de leerlingen verplicht op school aan hun pws.	3 ^e deadline
20 december 2025	Inleveren pws. Dit gebeurt zowel digitaal als schriftelijk.	4 ^e deadline
Februari 2025	Alle profielwerkstukken zijn beoordeeld	

Handleiding:

[Handleiding profielwerkstuk 2023-2024.docx](#)

Loopbaanoriëntatie (lob) havo 4

Er wordt gewerkt in Learnbeat. De mentor verschaft een toegangscode.

Nr.	LOB-opdracht	Activiteit	Datum	Verplicht?	Vorbereiding leerling
1	HZ studiekeuze Kick-of	Domeinvoorlichtingen van de HZ op CSW Van de Perre.	Donderdag 19 september 2024	Ja	Opgeven voor minimaal 2 voorlichtingen. Informatie volgt t.z.t. per mail
2	Startles van studiekeuze123	Startpunt voor studiekeuzeproces Eindproducten: - ingevuld werkblad oriënteren, verkennen of verdiepen. - stappenplan c.q. planning van te bezoeken voorlichtingsactiviteit(en)	Eind september/ begin oktober 2024	Ja	N.v.t.
3	Studenten-beroepenspeeddate	Combinatie van Studentenspeeddate met leerlingen van het mbo, hbo, en wo en beroepenvoorlichting	Vrijdag 11 oktober 2024	Ja	Opgeven. Uitnodiging volgt t.z.t. per mail
4	SBVM Studievoorlichtingsmiddag	Studie en beroepenvoorlichtingsmiddag	Vrijdag 22 november 2024	Ja	Opgeven via EduSkool, informatie volgt t.z.t. per mail
5	ZSIQ Test	Interesstest (ZSIQ) van Zeeuws Bureau van Toegepaste Psychologie.	November-december 2024	Ja	N.v.t.
6	Bedrijfsbezoek	In PT week 2 worden bedrijfsbezoeken georganiseerd. Leerlingen nemen deel aan één bedrijfsbezoek naar keuze	Vrijdag 17 januari 2025	ja	Voorkeuren opgeven, informatie volgt t.z.t. per mail
7	Open dag Proefstudereren Meeloopdag	Afhankelijk van startpunt deelnemen aan open dag of meeloopdag.	Oktober 2024 - maart 2025	Ja, deelname aan minimaal 1 voorlichtingsactiviteit	Deelname bespreken met mentor
8	HBO Experience	1-daags evenement op de HZ om kennis te maken met de manier van werken op het hbo. De leerling heeft de keuze uit een opdracht uit de domeinen economie, mens & gedrag en techniek.	April 2025	Ja	Oriënteren op domeinen waaruit gekozen kan worden in de mentorles
9	Open dag Proefstudereren Meeloopdag	Afhankelijk van startpunt deelnemen aan open dag of meeloopdag.	Februari 2025 – Juni 2025	Ja, deelname aan minimaal 1 voorlichtingsactiviteit	Deelname bespreken met mentor

Opmerkingen:

- De verslagen (of reflectie-opdrachten) moet de leerling opslaan in zijn of haar portfolio op Learnbeat.
- Bovenstaande verplichte onderdelen worden genoteerd in SOM en moeten afgesloten worden met een voldoende. De mentor beoordeelt deze onderdelen.
- Voor leerlingen met het vak Havo-Praktijk geldt een uitzondering. Zij zijn alleen verplicht om deel te nemen aan onderdelen 4 en 5. De andere onderdelen zijn vrijwillig.

Verlofregeling:

De voorlichtingsdagen worden meestal op zaterdag gehouden, maar soms ook onder schooltijd. Als het niet lukt om in je eigen tijd te gaan, kun je verlof aanvragen. Met de kopie van de uitnodiging die je na aanmelding krijgt van de Hogeschool of Universiteit met daarop de handtekening van een ouder / verzorger en een [ingevuld verlofformulier](#), ga je ruim van te voren langs bij je mentor en het leerlingsservicepunt (lsp) om verlof aan te vragen. Plan je voorlichtingsmomenten dus op tijd!

Let op: tijdens SE-weeken en SE-practica krijgt je geen toestemming om onder schooltijd te gaan. Controleer dus altijd eerst de (jaar)planning